

τῶν μακαρίων νήσων, εἶδον τὴν ἀχανῆ κοιλάδα τοῦ Βαγδατίου, καὶ βόας, καὶ πρόβατα, καὶ καμήλους βοσκούσας ἐπὶ τῶν πλευρῶν αὐτῆς.

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ.)

Γ. Γιοβανώφ.

ΕΡΩΣ EN ΓΑΜΩ,

Ἱστορικὴ Μελέτη

ὑπὸ

Γυιζώτου.

(Συνέχεια, ὅρα φυλ. ΙΓ΄.)

Γ.

Ἐκ τοῦ γάμου τοῦ κόμητος Σούθαμπτων καὶ τῆς Κ. Ῥαχὴλ Ῥουβινὺ ἐγεν-
νήθη τῷ 1626 θυγάτριον, ὅπερ ἔλαβε τὸ τῆς μητρὸς αὐτοῦ ὄνομα. Βλαστὸς
τῶν δύο τούτων εὐγενῶν καὶ εὐσυνειδήτων γενεῶν, ἀνετράφη ὑπὸ τὰς ἐμ-
πνεύσεις τῶν περὶ ἀρετῆς καὶ εὐσεβείας γαλλικῶν καὶ ἀγγλικῶν παραδόσεων,
καὶ κατηρτίσθη ἐκ τῶν συμβάντων ἐν οἷς διήλθε τὴν νηπιότητά του διὰ τῶν
μεγάλων ἐκείνων ἠθικῶν ἐντυπώσεων, αἵτινες ἀνυψοῦσιν ὅσας δὲν καταπο-
νοῦσι ψυχάς. Ἐδιδάχθη ἐγκαίρως νὰ συμπάσχη ἐπὶ ταῖς ξέναις δυστυχίαις
καὶ ν' ἀνέχητε μετὰ πραότητος τὰς οἰκιακὰς δοκιμασίας. Νηπιόθεν ὠρφανίσθη
μητρός, ὁ δὲ πατὴρ αὐτῆς ἐνουφεύθη τὸ δεύτερον· καὶ τοι δὲ ἡ περίστασις
αὕτη γεννᾷ πολλάκις μικρὰς οἰκιακὰς δυσαρρεσκείας, ἀκόμη καὶ ὅταν δὲν πα-
ρέχη ἀφορμὰς πραγματικῶν θλίψεων, ὁ λόρδος ὅμως ἐφέρετο ἀείπατε φιλο-
στόργως πρὸς τὰς δύο θυγατέρας, τὰς ὁποίας, θανοῦσα, ἀφῆκεν αὐτῷ ἡ
πρώτη σύζυγος, ἡ δὲ Ῥαχὴλ ἐσέβετο καὶ ἡγάπα οὐχ' ἥττον τὸν πατέρα
αὐτῆς. Ὡς πρὸς τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ πορείαν, ἔβλεπεν αὐτὸν ἀφοσιούμενον
ἄνευ τῆς παραμικρᾶς ἀπάτης καὶ ἐν πλήρει ἐλευθερίᾳ πνεύματος πρὸς τὰς
ὑποθέσεις, ὅσας ἐν γένει ἐθεώρει δικαίας, καὶ ἐμμένοντα εἰς τὰς βασιλικὰς καὶ
πατριωτικὰς αὐτοῦ ιδέας· ὡς πρὸς τὰ θρησκευτικὰ δὲ ἔργα τε καὶ λόγῳ

ἔβλεπον αὐτὸν βαίνοντα τὴν ὁδὸν τῆς πραείας καὶ ἐλευθερίου εὐσεβείας, ὥστε ὁ συνήθης τῆς Ῥαχὴλ βίος ἦτον ὀλῶ, ἀτάραχος καὶ οὕτως ἡ νεάνις δὲν ἀπεσπᾶτο τῶν ἐντυπώσεων, τὰς ὁποίας ἐνέσταζον εἰς τὰ στήθη αὐτῆς τὰ σωτηριώδη ταῦτα παραδείγματα.

Ἀκριβῶς καθ' ὃν χρόνον ἐκ τῆς παιδικῆς μετέβαινεν εἰς τὴν νεανικὴν ἡλικίαν διήγαγε τὰς ἡμέρας μακρὰν τοῦ κόσμου, εἰς τὴν ἐξοχὴν, ἐν μέσῳ τῆς ἡρεμίας, τῆς ἀξιοπρεπείας, τῆς ἀπλότητος, τῆς κοινωνικῆς μεγαλοφροσύνης καὶ τῆς δημόδους ἀγαθοεργίας, αἵτινες ἀπαρτίζουσι τὴν τιμὴν καὶ τὴν ὑπόληψιν τῆς χριστιανικῆς ἀριστοκρατίας.

Τῷ 1653, ἡ Ῥαχὴλ, ἄγουσα τὸ 17 ἔτος τῆς ἡλικίας, ἦτον ὡραία, εὐσεβής, χαρίεσσα, ἡγήνοί τι ἐστὶν ἔπαρσις καὶ φαντασιοκοπία, καὶ διετίθετο νὰ γευθῇ τοῦ βίου εἰρηνικῶς, πεποθυῖα ὅτι τὰ μὲν ἀγαθὰ εἰσι χάριτες, τὰ δὲ κακὰ εἰσι μαθήματα ἐκ Θεοῦ καταβαίνοντα. Ὁ λόρδος Βωγκάν (Vaughan), πρωτότοκος υἱὸς τοῦ κόμητος τοῦ Καρβερρύ, ἐξήτησεν αὐτὴν εἰς γάμον, ἀγνοῶν σχεδὸν τὴν νέαν καὶ μόνον διὰ συνεννοήσεως τῶν συγγενῶν. «Ὁ γάμος οὗτος, ὡς ἡ ἰδίᾳ βραδυτέρων ἔλεγε πρὸς τινὰ φίλην της, ἔγινε κατὰ παραδοχὴν μᾶλλον ἢ κατ' ἐκλογὴν τῶν μελλονύμφων.» Ἀπῆλθε πρὸς τὸν πενθερὸν αὐτῆς εἰς τὸ κατὰ τὸ Γάλλες (pays de Galles) Γόλδεν-Γρόβς (Golden-Grove), ὅπου ἐξεπλήρωσε τὰ νέα αὐτῆς καθήκοντα εὐκόλως καὶ ἀφορῶτως, ἐμπνεύουσα πᾶσι τοῖς περὶ αὐτὴν ἀγάπην ζωηράν, τὴν ἀγάπην ἥτις πηγάζει ἐκ τῆς προσηνοῦς ἀρετῆς, τῆς ἰλαρότητος καὶ πρὸ πάντων τῆς ἐντελοῦς καὶ σταθερᾶς ἀγαθότητος, περὶ ἧς ἐλάλουν καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν ἰδίαν ὡς περὶ ἰδιαζούσης αὐτῇ ἀρετῆς.

»Δὲν ὑπάρχει ἐν τῷ κόσμῳ, φιλτάτη Κυρία, ἔγραφεν αὐτῇ φίλος τις τοῦ συζύγου της, δὲν ὑπάρχει θέλητρον ἄξιον νὰ παραβληθῇ πρὸς τὸ τῆς ἀγαθότητος, καὶ ἡ τρανωτέρα ἀπόδειξις τούτου εἴσθε ὑμεῖς. Πάντες οἱ γνωρίζοντές σας αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ σὰς τιμῶσι, καὶ ὑμεῖς οὐδεμίαν ἀφείλεται περὶ τούτου εὐγνωμοσύνην, καθότι ἄλλως πως δὲν δύνανται νὰ πράξωσι.»

Δεκατέσσαρα ἔτη διεβίωσεν οὕτως ἐν ἀρετῇ, καὶ εὐτυχίᾳ, καὶ σωφροσύνῃ ἡ λαδὺ Βωγκάν. Τῷ 1665 ἔτεκε τὸ πρῶτον, ἀλλὰ τὸ τέκνον αὐτῆς ἀπέθανεν ἄμα γεννηθέν. Κατὰ δὲ τὸ 1667, οὐδεμιᾶς λεπτομερείας περιωθεισῆς περὶ τοῦ θανάτου τοῦ συζύγου αὐτῆς, ἐχόρησε καὶ ἔζη μετὰ τῆς φιλτάτης ἀδελφῆς αὐτῆς Ἐλισάβετ Νοέλ ἐν Τίσχφιελ, ἐν τῷ πατρικῷ πύργῳ, ὅπου διῆλθε τὴν παιδικὴν ἡλικίαν. Ἀποβιώσαντος τοῦ λόρδου Σούθαμπτων, αἱ θυγατέρες αὐτοῦ διανεμήθησαν τὴν πατρικὴν κληρονομίαν, καὶ ἡ μὲν λαδὺ Ἐλισάβετ Νοέλ ἔλαβε τὸ Τίσχφιελ, ἡ δὲ λαδὺ Βωγκάν τὸν πύργον καὶ τὰς γαῖας τοῦ Στράτων, καί μιν ἐπίσης ἐν Χαμσχίρ.

Δ.

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἄνθρωπός τις τρία ἔτη νεώτερος τῆς λαδὺ Βωγκλὸν, Οὐίλλιαμ Ῥῶσσελ ὀνόματι, υἱὸς δευτερότοκος τοῦ κόμητος Βέδφορντ (Bedford) εἰσῆρχετο, ἄνευ μεγάλης θέσεως, εἰς τὸν κόσμον καὶ εἰς τὸν δημόσιον βίον. Περιηγηθεὶς ἐπὶ τρία ἔτη τὴν εὐρωπαϊκὴν ἡπειρον, ἐπανῆλθεν εἰς Ἀγγλίαν μικρὸν πρὸ τῆς ἐπανορθώσεως καὶ ἐξελέχθη μέλος τῆς Βουλῆς τῶν κοινοτήτων, ἥτις ἐπανεφέρειν εἰς τὸν θρόνον Κάρολον τὸν Β'. Ὀλίγα γινώσκομεν περὶ τοῦ πῶς διεβίωσε καὶ πῶς ἐπολιτεύθη κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην· ἐπιστολὴ τις πρὸς τὸν Κ. Θόρντων (Thornton) ἀπευθυνομένη ἐλέγχει διάνθεσιν ἀληθῶς εὐσεβῆ·

« Ἀναλαμβάνω, λέγει, ἐκ δεινῆς ἀσθενείας, ἥτις μὲ κατεδάμασε καὶ ἔφε-
» ρε πρὸ τῶν θυρῶν τοῦ ἔδου. Ἐπικαλοῦμαι τὸν θεὸν ὅπως εὐδοκήσῃ νὰ μὲ
» βοηθήσῃ νὰ μεταχειρισθῶ πρὸς ὑπηρεσίαν τοῦ τὴν ζωὴν καὶ νὰ διδασχῶ
» ἐκ τῆς δοκιμασίας εἰς ἣν μὲ ὑπέβαλε. »

Καὶ ὅμως τὰ ἦθη τοῦ καιροῦ, τὰ παραδείγματα τῆς αὐτῆς, αἱ νεανικαὶ παρεκτροπαί, ἔσως δὲ καὶ μικρά τις ὀλιγορία καὶ ἀπρονοησία ἔρριψαν τὸν Οὐίλλιαμ ἐπὶ τινα χρόνον εἰς βίον οὐχὶ λίαν εὐτακτον. Πολλάκις συνεπλάκη εἰς μονομαχίας, ἕνεκα ἀφορμῶν μηδαμινῶν· ἀλλὰ καὶ οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, ἐρχομένης τῆς ὥρας τῆς ἐνεργείας, τὰ σπουδαῖα αἰσθήματα, ἀνάπλεω ἐρασμοῦ καὶ περιπαθοῦς ἀγαθότητος, κατελάμβανον τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. Οὕτω, τῇ 2 Ἰουλίου 1663, ἐπέστελλε πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ κόμητα Βέδφορντ, τὰ ἑξῆς·

« Μυλόρδε, — εἰ καὶ ἔχω τὸ θάρρος νὰ παλαίσω πρὸς ὀντιναδῆποτε,
» χωρὶς ν' ἀπελπισθῶ περὶ τῆς νίκης, γινώσκων ὅμως ὅτι ἡ ἔκβασις τῆς
» πάλης ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς τύχης, ἡ δὲ νίκη συνήθως δὲν στέφει τὸν ἔχοντα
» μείζονα τὴν τόλμην ἢ τὸ δίκαιον ὑπὲρ αὐτοῦ, ἀλλὰ τὸν μᾶλλον εὐτυχῆ, θέ-
» λω ν' ἀφήσω μετὰ θάνατον, ἂν ἡ τύχη στραφῇ κατ' ἐμοῦ, τὰς ὀλίγας
» ταύτας γραμμὰς, ἵνα ἐκφράσω τὴν πρὸς ὑμᾶς εὐγνωμοσύνην μου διὰ τὴν
» ἀγαθότητα καὶ ἀγάπην, ἣν μ' ἐπεδαψιλεύσατε παρ' ἀξίαν. Ταῦτα ἔχω
» κεχαραγμένα εἰς τὴν μνήμην μου καὶ ἐφ' ὅλης ζωῆς θέλω προσπαθήσῃ
» ἐμπράκτως νὰ σᾶς τὸ ἀποδείξω. Πραγματικῶς, Μυλόρδε, λογίζομαι ὁ εὐ-
» τυχεστότερος τῶν ἀνθρώπων, ἔχων τοιοῦτον πατέρα καὶ ἐλπίζω ὅτι, ὡς
» πρὸς τὸ μέλλον τοῦλάχιστον, ἀφ' οὗ μέχρι τοῦδε δὲν ἐγένετο, καὶ ἡμεῖς
» δὲν θέλατε θεωρήσῃ ἐαυτὸν δυστυχῆ, ἔχοντες ἐμὲ υἱόν. Ἐὰν, Μυλόρδε,
» ἡ τύχη δὲν μοὶ φανῇ εὖνους (οὐ ἄνευ, ἡ παροῦσα δὲν θέλει περιέλθῃ εἰς
» τὰς χειρὰς ὑμῶν), ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μ' ἐνθυμηθῆτε,
» εὐεργετοῦντες τοὺς ὑπηρετήσαντάς με πιστῶς. Πρὸ πάντων ἐξορκίζω ὑμᾶς

» μὴ πᾶν τι ὁ φίλος μου Τάαφε (Taafe), διὰ τὴν εὐγενῆ αὐτοῦ προθυ-
 » μίαν εἰς τὸ νὰ μὲ συνδράμῃ ἐπὶ τοῦ προκειμένου· πολλάκις προσηνέχθη
 » ὡς φίλος πιστότατος, διὸ παρὰ κἀλῶ ν' ἀπαλλάξῃτε αὐτὸν παντὸς κακοῦ.
 » Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς περὶ ἐμὲ, δὲν ἀμφιβάλλω, θέλουσι τύχῃ παρ' ὑμῖν τῆς
 » δεούσης περιποιήσεως. Ὁ θεράπων μου Ῥοβὲν μὲ ὑπηρετήσε πιστῶς,
 » μετὰ σπουδῆς καὶ ἀγάπης, καὶ μέγα μέρος τῆς ζωῆς κατεδαπάνησε παρ'
 » ἐμοί· ἐπιθυμῶ λοιπὸν νὰ τῷ προσδιορισθῇ ἐπὶ ζωῆς ἐτησίᾳ σύνταξις εἰ-
 » κοσι λιρῶν. Ἐλπίζω ὅτι θέλετε ἀνταμείψῃ ἀφειδῶς τὸν γάλλον ὑπηρε-
 » τὴν μου, προσενηχθέντα μετὰ ζήλου καὶ ἀφοσιώσεως. Περὶ δὲ τῶν χειρῶν
 » μου πέπεισμαι ὅτι ἀκριβῶς θέλετε φροντίσῃ νὰ πληρωθῶσι καὶ πρὸς ἀπο-
 » φυγὴν παντὸς λάθους καταγράφω ταῦτα ἐν τῇ παρούσῃ. Ἐδανείσθην τὸ
 » πρῶτον ἑκατὸν, ἔπειτα τεσσαράκοντα καὶ περιπλέον τέσσαρας ἴσως κἂν
 » πέντε λίρας ἀπὸ τὸν μυλόρδον Βροῦκ (Brook). Ἄλλα δὲν ἐνθυμοῦμαι ἥδη,
 » ἐκτὸς τῶν ὅσα ἔγειναν κατὰ τὸν τελευταῖον χειμῶνα διὰ πράγματα προ-
 » κληθευθέντα παρὰ τοῦ ὑπηρετοῦ μου, ὅστις θελεῖ δώσει περὶ τούτων λογαρια-
 » σμόν. Δὲν ἔχω καιρὸν νὰ ἱκτανθῶ, καὶ τελευτῶ, διαβεβαίων ὑμᾶς ὅτι ὑπὲρ
 » πάντα ἄλλον, Μυλόρδε, εἰμὶ υἱὸς φιλόστοργος καὶ θεράπων ταπεινότατος.»

Οὐίλλιαμ Ῥῶσσελ.

Ὁ ἔχων ψυχὴν εὐθεῖαν, αἰδήμονα καὶ τρυφερὰν δὲν δύναται νὰ διάγῃ
 ἐπὶ πολὺ βίον ἄτακτον. Ὁ Οὐίλλιαμ δὲν ἐβράδυνε νὰ ρυθμίσῃ τὰ ἔθνη αὐ-
 τοῦ ἀναλόγως τῇ ψυχῇ, ἴσως δὲ καὶ ἡ λαδὺ Βωγκάν συνετέλεσεν οὐχ' ἤττον
 εἰς τὸ καταρτίσαι ἡθικῶς τὸν νέον, ὃν ἔμμελλε νὰ νυμφευθῇ, διότι ξεβαίως
 παρὰ τοῖς ἀνθρώποις οὐδὲν ἰσχυρώτερον καὶ ἡδύτερον τῆς ἐπιβόρῃς τοῦ σώ-
 φρονος ἔρωτος. Σκότος καλύπτει τὰ περὶ τῶν πρώτων αὐτῶν σχέσεων· γινώ-
 σκομεν μόνον ἐξ ἐπιστολῆς τῆς λαδὺ Περσὺ, ἀδελφῆς ὁμαιμόνος τῆς λαδὺ
 Βωγκάν, ὅτι, ἀπὸ τοῦ 1667, ὁ Οὐίλλιαμ Ῥῶσσελ συνέλαβεν ἔρωτα σφο-
 δρὸν διὰ τὴν ὠραίαν χήραν. «—Ἐπιθυμεῖ, (φέρεται ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ,)»
 » ὡς τόσοι ἄλλοι, καὶ ἐπιθυμεῖ ἀπὸ ψυχῆς νὰ κερδίσῃ καρδίαν, τὴν ὁποίαν
 » ὅλοι οὕτω θερμῶς ποθοῦσι νὰ κατακτήσωσιν. » — Ἡ λαδὺ Βωγκάν, μὴ
 λαβοῦσα τέκνα ἐκ τοῦ πρώτου γάμου, ἦτο πρὸς τοὺς ἄλλοις κάτοχος μεγά-
 λης περιουσίας. Ὁ Οὐίλλιαμ Ῥῶσσελ, καθὸ δευτερότοκος, δὲν εἶχε νὰ προσ-
 φέρῃ οὔτε πλοῦτη, οὔτε τίτλους—εἶπετο λοιπὸν νὰ φέρηται μετὰ δειλίας
 τινος καὶ ἐπιφυλάξεως· ἀλλ' ὁ ἀμοιβαῖος ἔρως ἦτον οὕτω στενὸς καὶ ἀδολος,
 ὥστε αἱ σκέψεις τοῦ κόσμου καὶ οἱ δισταγμοὶ δὲν ἤρκεσαν νὰ κρατῶσιν αὐ-
 τοὺς ἐπὶ πολὺ χρόνου κεχωρισμένους. Οἱ γάμοι ἐτελέσθησαν περὶ τὰς ἀρ-
 χὰς τοῦ ἔτους 1670, καὶ ἡ Ῥαχὴλ Βριοθεσλέϋ διετήρησε, κατὰ τὸ ἀγγλικὸν
 ἔθος, τοὺς τίτλους τῆς λαδὺ Βωγκάν μέχρι τοῦ 1678, ἀπὸ τῆς, θανόντος τοῦ

πρωτοτόκου ἀδελφοῦ τοῦ Οὐίλλιαμ Ρῶσσελ, οὗτος ἐληρονόμησε τὸν πατρικὸν οἶκον καὶ περιεβλήθη τὸν τίτλον τοῦ λόρδου 'Ρῶσσελ. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν ἡ λαδὺ Βωγκιὰν δὲν ἤθελε βραδύνη τοσοῦτον νὰ παρδεχθῇ τὸ ὄνομα τοῦ ἀγαπητοῦ ἀνδρός, καθότι ἥδη τὰ προσωπικὰ αἰσθήματα κατίσχυσαν τῶν ἀριστοκρατικῶν ἰδεῶν, καὶ πρὸ οὐλίγου ἡ λαδὺ Κοῦπερ δὲν ἐδίστασε παραιτουμένη τοῦ τίτλου τῆς κομήσεως, ἵνα, συζευγνυμένη τῷ λόρδῳ Πάλλμερ-στον, ἀσπαρθῇ τὸ ὄνομα καὶ τὸν κατώτερον τίτλον τοῦ συζύγου της.

Ε.

Ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ οὐδὲν γοητευτικώτερον τοῦ ἀγνοῦ καὶ εὐτυχοῦς ἔρωτος. Τὸ αἰσθημα τοῦτο, ἡ εἰλικρινὴς καὶ ἐλευθέρᾳ αὐτῇ ἐκρηγξίς τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ τῶν ἐσωτερικῶν τῆς ψυχῆς δυνάμεων, παρέχει τοσαῦτα θέληγητρα, ὥστε, καὶ τοὶ πολλὰκις παρίσταται πλήρες ἐνόχων παρεκτροπῶν, ψυχικῶν ταραχῶν, ἀποτυχιῶν καὶ θλίψεων, ἡδυνόμεθα ὅμως ἡδονῇ ἄφατον, μελετώντες αὐτό. ὅταν δὲ, εἰς τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεως ὑπέικον, ἀναπτύσσεται καὶ καταπλημμυρῇ τὴν ψυχὴν εὐφροσύνης, χωρὶς νὰ ἀλλοιωσῇ τὴν καλλονὴν ἢ τὴν εἰρηνὴν αὐτῆς, ὦ! τότε ἀναπτεροῖ τὴν φύσιν ἡμῶν, ἱκανοποιεῖ τοὺς ἡμετέρους πάθους, ὑλικούς τε καὶ ἰδανικούς — ἀνοίγει ἡμῖν τὸν Παράδεισον.

Ὁ γάμος τῆς 'Ραχὴλ Βριοθέσλεϋ μετὰ τοῦ Οὐίλλιαμ 'Ρῶσσελ δίδει ἡμῖν τὴν σπανίαν καὶ θαυμασίαν ταύτην εἰκόνα.

Μέχρι τοῦδε εἶδομεν τὴν 'Ραχὴλ ἥσυχον, ἀπλὴν, ἐνέρετον αὐτόχρημα καὶ οὐχὶ δι' ἐπίδειξιν, καὶ ἀκολουθοῦσαν σωφρόνως τὴν εὐθεϊαν μὲν συνήθη δὲ τοῦ βίου ὁδόν. Ἦδη ὁ θερμὸς ἔρως καὶ ἡ υπερτάτη εὐδαιμονία εἰσεχώρησαν εἰς τὴν καρδίαν ἐκείνην, ἥτις ἦτο μὲν ἐπιδεκτικὴ τῶν παθῶν τούτων, δὲν ἐφάνετο δὲ ταῦτα ἐπιζητούσα. Ἡ 'Ραχὴλ παρεδόθη καὶ προέβη εἰς αὐτὰ μετὰ πλήρους ἐλευθερίας καὶ πεποιθήσεως· ἐρωτιῶσα δ' ἐπίσης θερμῶς ὅσοι καὶ ἀθῶως, ἀπῆλθεν ἐντελοῦς εὐδαιμονίας.

« Ἄν εἶχον περισσότεραν ἱκανότητα περὶ τὸ λέγειν, ἐπέστελλέ ποτε τῷ συζύγῳ » της, ἤθελον δικαίῳ ἐμαυτὴν ἐκφραζομένη πρὸς τὸν ὑπεραγαπητόν μου « Κύριον 'Ρῶσσελ ὁποίας εὐδαιμονίας με καθιστᾷ κάτοχον, καθεκάστην » παρέχων μοι τοιαύτας ἐνδείξεις ἀγάπης. Τοιαύτη δὲ εἶναι ἡ ἐρασμιότης » των, ὥστε ματαίως προσπαθῶ ν' ἀναταλύσω κατὰ τι ὑπολείπομαι ἵνα φανῶ ἀξία τηλικούτου ἀγαθοῦ καὶ οὐδὲ στιγμὴν ἀμφιδόλλω περὶ τῆς ἀγάπης του. Τοιᾷχριστον, φιλατέ μου, σὺ ὅστις γνωρίζεις ν' ἀγαπᾷς οὕτω » θερμῶς καὶ νὰ θέλγης; συμπλήρωσον τὴν εὐδαιμονίαν μου, πιστεύων ὅτι » ἡ καρδίᾳ μου πληροῦται τοσαύτης πρὸς σέ εὐγνωμοσύνης, σεβασμοῦ καὶ » ἀγάπης περιπεθοῦς, ὅσῃν ἄνθρωπος πρὸς ἄνθρωπον ἀρεῖται ἢ δύναται νὰ » ἔχη. »

Ἄλλαχόθι δὲ, μετὰ ὁκτὼ ἔτη, ἔγραψεν:

« Πλάσμα ἔμψυχον δὲν δύναται νὰ αἰσθανθῇ ζωηρότερον καὶ μᾶλλον ἐν-
 » δομύχως τὴν εὐδαιμονίαν του, ὅσον ἡ ταπεινὴ καὶ ἀφωσιωμένη σύζυγός
 » σου. Ἡδύνομαι ἀκούουσα ὅτι εὐχαριστεῖσαι τὰ μέγιστα διαμένων ἐν
 » Στράτων· εὖχομαι νὰ μοῦ ζήσης ἵνα εὐχαριστησῇ ἐπὶ πεντήκοντα ἔτη διαρ-
 » κῶς! καὶ γὰρ δὲ, ἂν ὁ θεὸς δώσῃ, ἵν' ἀπολαύω κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο
 » τῆς παρουσίας σου! ἐκτὸς ἂν ποτε τυχὼν ἐπιθυμῆσης ἄλλην σύζυγον. Τότε,
 » πιστεύω, ἤθελον ἐγκαταλίπει μετὰ πάσης εὐχαριστήσεως τὸν κόσμον τοῦ-
 » τον, πεποιθυῖα ὅτι δὲν θέλεις παραμελήσῃ τὰ τέκνα μας. Ἀμφότερα ἔχου-
 » σι καλῶς τὴν ὑγίαν καὶ ἡ πρωτότοκός σου ἐλπίζει ὅτι ἔλαβες τὸ γράμ-
 » μα της: »

Καὶ ἀλλαχόθι πάλιν, μετὰ ἓν ἔτος:

« Ἴδου, ἄνθρωπός τις ἐτοιμάζεται ν' ἀναχωρήσῃ καὶ πορεύεται νὰ ἴδῃ
 » ἐκεῖνον, τοῦ ὁποίου τὴν θέαν ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἐγὼ ἐπιθυμῶ· δὲν δύναμαι
 » ν' ἀρήσω τὸν εὐτυχῇ τοῦτον ἄνθρωπον ν' ἀπέλθῃ χωρὶς νὰ γράψω ὀλίγας
 » τοῦλάχιστον λέξεις, πρὸς τὴν ζωὴν μου. . . Ἐπεθύμουν χίλια πράγματα
 » νὰ σέ εἶπω, ἀδιάφορον δ' ὅποια, ἀρκεῖ με ὅτι οἱ λόγοι μου ἀπευθύνονται
 » πρὸς σέ. Ἄλλ' ὁ Σπέντσερ περιμένει· ἀπὸ πρωῒας προὔτιθετο ν' ἀπέλθῃ,
 » ἐγὼ δὲ τὸν ἐμπόδισα. Τοῦτο, τὸ ὅτι δηλαδὴ σέ γράφω, εἶναι ἡ τέρψις
 » τῆς πρωῒας μου ταύτης· ἡ δὲ ἰδέα τοῦ ὅτι σ' ἔγραψα θέλει μὲ παρηγορῇ
 » δ' ὅλης τῆς ἡμέρας. Σοὶ γράφω ἀπὸ τῆς κλίνης, στηριζομένη ἐπὶ τοῦ
 » πρόσκεφαλίου σου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου αὖριον ἐλπίζω θέλει ἀναπαύεσθαι
 » καὶ πολὺν ἀκόμη καιρὸν ἡ φίλη κεφαλὴ σου. Εἰς πᾶν σμα τῶν ἐχθρῶν τε καὶ
 » τῶν ἀντιζήλων σου, πέποιθα εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Ἰφίστου. Ἀγάπα με καὶ
 » καὶ στέργε νὰ σ' ἀγαπῶ, ὅσον σ' ἀγαπῶ ἤδη. »

Καὶ δὲν περιωρίζετο ἡ λαδὺ Ῥώσσελ ἐκφραζομένη τῷ συζύγῳ τὸν ἔρω-
 τὰ της· ἀπεδείκνυσεν αὐτῷ τὴν ἀγάπην της καὶ εἰς αὐτὰ τὰ μικρότερα οὐχ
 ἥττον ἢ τὰ μεγαλύντερα πράγματα, συμμορφουμένη πρὸς τὰς ἐπιθυμίας καὶ
 τὰς ὁρέξεις αὐτοῦ, ζῶσα μετ' αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ, ὅταν οὗτος ἐπεθύμει τὸν
 κόσμον ἢ ἐν τῇ ἐξοχῇ, μακρὰν τοῦ κόσμου, ὅταν οὗτος προὔτιμα τὴν ἐξοχὴν,
 καὶ φροντίζουσα καὶ περὶ τῶν διασκεδάσεων αὐτοῦ ὡς περὶ τῆς εὐδαιμονίας
 του. Ὅταν δ' ἐχωρίζοντο, ὅπερ σπανίως συνέβαινε, τοῦ λόρδου ἀπερχομένου εἰς
 Στράτων, αὕτη, παραμένουσα ἐν Λονδίνῳ, ἐφρόντιζε νὰ μανθάνῃ τὰ τε πο-
 λιτικὰ καὶ τὰ λαϊκὰ τοῦ κόσμου νέα, τὰς ὑποθέσεις τῶν φίλων των καὶ τὰ
 κοινωνικὰ συμβάντα, καὶ διεδίβαζεν αὐτῷ τὰ πάντα ἀνυπερθέτως, ἀφελῶς,
 ἀπερίττως καὶ ἄνευ προθέσεως ἐπιδείξεως, ἀπλῶς δ' ὡς πρόσωπον ἀσχολού-
 μενον μετὰ προσοχῆς εἰς τὸ συλλέγειν πᾶν ὃ, τι ἐδύνατο νὰ ἐνδιαφέρῃ ἢ νὰ
 διασκεδάζῃ τὸν λόρδον.

Κατὰ Μάϊον τοῦ 1672 ἔγραψεν ἐκ Λονδίνου.

« Βεβαίως, ὁ ὑπεργαπητός μου Κ. Ῥώσσελ ἠθέλησεν ἀνεκφράστων νὰ μοὶ »
 » παρὰ στήν εὐχαρίστησιν, παραγγέλλων μοι νὰ τῷ γράψω εὐθὺς σήμερον διὰ »
 » τοῦ ταχυδρομείου, καὶ τοι τὴν πρώτην ταύτην ἐχωρίσθημεν· ἐγίνωσκεν ὅτι »
 » δι' ἐμὲ εὐαρέστησις μεγαλειτέρα δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπάρξῃ εἰμὶ τὸ νὰ ἐξεύρω »
 » ὅτι ἡ πρᾶξις μου αὕτη δὲν ἦθελεν ἐκληφθῇ ὡς αὐθάδεια—ὅπερ ἐδύνατο βε- »
 » βαίως νὰ μοὶ συμβῇ, καθότι τὴν ἐπίπονον ἡμέραν ταύτην διήλθον χωρὶς νὰ »
 » μάρθω νέον ἢ ἄλλο τι δυνάμενον νὰ διασκεδάσῃ ὑμᾶς τε καὶ τὴν ἀγαπη- »
 » τὴν ὑμῶν συντροφίαν. Ὅλοι, ὅσους βλέπω, μ' ἀηδιῶσιν ἢ τοῦλάχιστον »
 » μοὶ φαίνεται ὅτι μ' ἀηδιῶσιν, ὅταν σὺ δὲν εἶσαι πλησίον μου, καὶ δὲν πι- »
 » στεύω ποσῶς ὅτι ἡ πόλις εἶναι φαιδρὰ, καίτοι ἐορτάζομεν τὴν νίκην τὴν »
 » ὁποίαν ἐνίκησαμεν κατὰ θάλασσαν (α). . . Ψιθυρίζεται ὅτι οἱ Γάλλοι δὲν »
 » προσηνέχθησαν ὡς σταθεροὶ φίλοι. Ὁ δούξ τῆς Ὑόρκης διέλυσε τὸν γάμυν »
 » αὐτοῦ καὶ τοῦτου ἕνεκα ἡ ἄλλης τινος ἀφορμῆς δὲν ἔχει τὸ σύνθημα εὐθυμον »
 » ἡθος· λέγεται δ' ὅτι ἡ σύζυγος αὐτοῦ προσφέρεται τῷ βασιλεῖ τῆς Ἰσπα- »
 » νίας καὶ ὅτι ὁ ἡγεμὼν ἡμῶν νυμφεύεται τὴν θυγατέρα τοῦ δουκὸς Ἑλθωφ »
 » (Elthœuf). Ἡ μίστρις Ὀγλη ὑπανδρεύεται τὸν Κράβεν Οὐάρδ (Craven »
 » (Howard), υἱὸν τοῦ Τόμ Οὐάρδ. Ὁ Τόμ Οὐάρδ ἐπιδιώκει νέαν ἐρωμένην, »
 » τὴν ἐγγονὴν τῆς λαδὺ Ῥοσχέστερ (Rochester)· ἀλλ' εἶναι τοσοῦτον ἀτυ- »
 » χῆς, ὥστε πολλοὶ ἀμφιβάλλουσι περὶ τῆς ἐπιτυχίας του, λογιζόμενοι ὡς »
 » οὐδὲν τὴν μετὰ τῆς μάμμης τῆς νέας στενὴν φιλίαν αὐτοῦ. Ὁ νέος Ἄρουν- »
 » δελ, υἱὸς τοῦ λόρδου Ἄρουνδελ Τρερίσε (Trelice) ἔχει περιπαθέστατα »
 » πρὸς τὴν νέαν καὶ παρακαλουθεῖ αὐτὴν ὅπουδὴποτε. Χθὲς ἔφιππας παρεφύ- »
 » λαττεν αὐτὴν μέλλουσαν νὰ ἐξέλθῃ εἰς περίπατον καὶ ἐπλησίασε τὸ ὄχημά της· »
 » παρεπορεύετο δ' ἔφιππος ὁ Κ. Οὐάρτων, ὅταν ὁ Ἄρουνδελ, ἀπωθήσας αὐτόν, »
 » ἐκλίνε τὴν κεφαλὴν πρὸς τὴν θυρίδα τοῦ ὀχήματος καὶ εἶπεν εἰς τὴν καλὴν »
 » αὐτοῦ ὅτι ἐν τῷ κόσμῳ δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος δυνάμενος νὰ καυχηθῇ ὅτι »
 » τὴν λατρεύει ὡς αὐτός· ὁ Κ. Οὐάρτων, ὡς καλὸς χριστιανὸς, προσέφερε καὶ »
 » τὴν ἄλλην παρειάν, καθότι δὲν ἐφάνη προσέχων εἰς τὰ τρέξαντα καὶ ὁ Ἄ- »
 » ρουνδελ ἠναγκάσθη ν' ἀπέλθῃ, μὴ ἔχων ἄλλως τε τὴν εὐκαιρίαν τοῦ νὰ »
 » βλέπῃ αὐτὴν ἢ ν' ἀνταλλάσῃ λόγους, ἐν ᾧ ὁ Οὐάρτων εἰσέρχεται εἰς τὸν οἶκον.

Ὅμοιον, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ὑπέρτερον τοῦ ζωηροῦ καὶ τρωεροῦ τοῦτου ἔρω-
 τος, ἕτερον αἶσθημα, ἀπέχω τοῦ λέγειν ἕτερος ἔρως, διότι ἀπαρέσκομαι τὰς
 συνωνυμίας ἐπὶ ἐννοιῶν οὕτω διαφόρων, ἕτερον, λέγω, αἶσθημα ἐξώγκου

(α) Ἡ ἐν Soelbay ναυμαχία, συμβῆσα τῇ 26 Μαΐου 1672, καθ' ἣν ὁ δούξ τῆς Ὑόρκης, τῇ βοήθειᾳ μοίρας Γαλλικῆς, ἐνίκησε τοὺς Ὀλλανδοὺς, ὀδηγουμένους ὑπὸ τοῦ Ῥούτερ Ruyter δίκην πολυδάκρυ.

τὰ στήθη τῆς λαδὺ Ῥώσσελ καὶ προενίσχυεν αὐτὴν ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς εὐ-
 δαιμονίας κατὰ τῶν ἡμερῶν τῆς δοκιμασίας. Ἦτο χριστιανή, ἀληθῶς χρι-
 στιανὴ τό τε πνεῦμα καὶ τὴν καρδίαν. πλήρης πίστεως εἰς τὰ χριστιανικὰ
 δόγματα, καὶ ὑποταγῆς πρὸς τὰς χριστιανικὰς ἐντολὰς· ἄμειρος αἰρεσιμανίας,
 ἀππρέσκετο τὰς διενέξεις καὶ ἐφέρετο μετὰ μεγαλοψυχίου καὶ πεφωτισμένης
 καλοκἀγαθίας πρὸς τοὺς ἑτερόφρονας. Μετ' οὐ πολὺ, ὅταν ὁ Θεὸς πατάξῃ
 αὐτὴν, θέλομεν ἰδῆ μετὰ πόσης περισκέψεως σπανίας καὶ μεθ' ἐποίας ἁρ-
 μονίας συνεβίβαζε τὰ ἀνθρώπινα πρὸς τὰ χριστιανικὰ αἰσθήματα, τὴν εὐσέ-
 βειαν δηλονότι πρὸς τὸν ἔρωτα. Ἦδη προτίθεμαι νὰ καταδείξω ὁποῖαν θέσιν
 καὶ ἰσχύον κατειχεν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῆς ἡ πίστις, ἐν ᾧ χρόνῳ μάλιστα διε-
 τέλει εὐτυχούσα, καὶ ἔτι πρὸς, αὐτὴν ταύτην τὴν ψυχὴν αὐτῆς προπαρα-
 σκευαζομένην ἐν σταθερᾷ καὶ συντετριμμένῃ πεποιθήσει νὰ δεχθῇ ἐκ τῶν
 χειρῶν τοῦ Θεοῦ τοὺς παταγμοὺς ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τὸν παταγμὸν, τὸν ὑποῖον
 ἐφαίνετο προαισθανομένη. Ἐν μιᾷ τῶν ἐπιστολῶν αὐτῆς, καθ' ἣν διεχέετο
 εἰς ἐκφράσεις ἐρασμίας τρυφερότητος καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν σύζυγόν
 της, αἰφνης διακόπτει τὸν λόγον καὶ λέγει αὐτῇ :

« Ἀν ὁ Ὑψίστος εὐδοκῇ, τί ἔχω νὰ ζητήσω παρ' αὐτοῦ, εἰμὴ μόνον νὰ
 » ἐξακολουθῇ ἐπιδαψιλεύων μοι τὰς χάριτάς του ; Ἀν δ' ἄλλως δόξῃ αὐτῷ,
 » ἅς μοι χορηγήσῃ τὴν δύναμιν τοῦ νὰ ὑποταχθῶ ἀγογγυσταί εἰς τὰς θείας
 » αὐτοῦ βουλὰς καὶ εἰς τὴν ὑπερτάτην αὐτοῦ πρόνοιαν, εὐγνωμονοῦσα δι' ὅσα
 » ἀγαθὰ με' ἠξίωσεν καθ' ὅλα τὰ ἔτη τῆς ἐντελοῦς εὐτυχίας μου. Οὗτος γι-
 » νώσκει κάλλιον ἡμῶν πότε ἐχάρημεν καὶ πότε ἀπηλαύσαμεν τῶν ἀγαθῶν
 » τοῦ κόσμου τούτου. Καθικτεύω δὲ τὸ μέγα ἔλεος αὐτοῦ, ἂν ποτέ τις ἐξ
 » ἡμῶν, τίς δὲ ἀδιάφορον, μεταστῇ πρῶτος εἰς τὸν ἄλλον κόσμον, νὰ μὴ
 » ἐγκαταλίπῃ τὸν ἐπιζῶντα εἰς ἀπαπισίαν περὶ τῆς μετὰ τοῦ φίλου του
 » συνενώσεως. Ἄς ἐλπίζωμεν μετὰ χαρᾶς ὅτι θέλομεν συζήτῃ μέχρι βραθείας
 » γήρατος, ἂν δὲ τούναντίον, εἴημεν ἐβέλαιοι ὅτι ὁ Θεὸς θέλει μᾶς ὑποστη-
 » ρίζῃ εἰς τὴν δοκιμασίαν, εἰς ἣν θέλει μᾶς ὑποβάλλῃ. Τὴν ιδέαν ταύτην
 » πρέπει νὰ ἔχωμεν ἐνίοτε κατὰ ἰοῦν, ἵνα μὴ αἰφνης ἡ δυστυχία καταλάβῃ
 » ἡμᾶς ἀνετοίμους. Σύγνωθί μοι ἂν ἐνδιατρίβω εἰς τοῦτο, καθότι φρονῶ
 » ὅτι, ἂν προετοιμασθῶμεν κατὰ πάσης δυστυχίας, θέλομεν ἀπολαμβάνῃ μετὰ
 » πλείονος εἰρήνης τὰ παρόντα ἀγαθὰ, τὰ ὅποια ἔσονται, πιστεύω, χρό-
 » νια . . . Ἄς εὐχώμεθα εἰς τὸν Κύριον ἵνα γίνῃ οὕτω καὶ μὴ φοβώμεθα τί-
 » ποτε· ὁ θάνατος ἀληθῶς εἶναι τὸ ἔσχατον δυστύχημα καὶ ὅστις θεωρεῖ
 » ὑπὲρ πᾶν ἄλλο τὴν ἡμετέραν φύσιν· ἃς διασκεδάσωμεν λοιπὸν τὸν περὶ θα-
 » νάτου ὑπερβολικὸν φόβον εἴτε χάριν τοῦ φίλου ἡμῶν, εἴτε χάριν ἡμῶν αὐτῶν,
 » καὶ ὁ βίος μας τότε θέλει τρέχει γαληνιαῶς. »

Δέκα ἔτη παρῆλθον ἀφ' ἧς ἡ λαδὺ Ῥώσσελ ἐπέστειλλεν ἐκ Λονδίνου τῷ

συζύγῳ αὐτῆς, διαμένοντι ἐν Στράττων, τὰ εὐσεβῆ ταῦτα λόγια· τῇ 25 Σεπτεμβρίου 1682, εὐρισκομένου προσωρινῶς ἐν Λονδίνῳ τοῦ λόρδου Ῥώσσελ, ἡ σύζυγος αὐτοῦ ἔγραψεν αὐτῷ τὰ ἑξῆς ἐκ Στράττων :

« Δὲν γνωρίζω τι νέον ἀρ' ὅτου ἀνεχώρησες. Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον γνωρίζω » ἀκριβῶς καὶ περὶ τοῦ ὁποίου εἶμαι τόσῳ θεβαία ὅσῳ ὅτι ζῶ, εἶν' ὅτι ἀπὸ » δώδεκα ἡδὴ ἐτῶν σ' ἀγαπῶ τοσοῦτον περιπαθῶς ὅσον οὐδέποτε γυνὴ ἡδυ- » νήθη ν' ἀγαπήσῃ, ἐλπίζω δὲ νὰ εἶμαι ἡ αὐτὴ ἐπὶ δώδεκα ἀκόμι ἔτη, πάν- » ποτε εὐτυχῆς καὶ ὅλως ὑμετέρα. »

(Ἔπεται.)

Περὶ τῶν ἐν Κριμαίᾳ ἀνευρεθεισῶν ἀρχαιοτήτων.

Κατὰ τὸ 1816 ἤρξαντο ἐν τῇ Κριμαίᾳ ὑπὸ τινος πρόσφυγος Γάλλου, δια-
τελοῦντος ἐν ὑπηρεσίᾳ τῆς Ῥωσσίας, τινὲς ἀνασκαφαί, αἵτινες διὰ χρημα-
τικῆς συνδρομῆς τοῦτότε διοικητοῦ τοῦ Kertz κόμητος Roumantzof ἐπὶ
πλέον ἐξετάθησαν. Αἱ ἀνασκαφαί περιωρίσθησαν κατ' ἀρχάς εἰς τινὰ λοφίδια,
εἰς τοὺς πρόποδας ὄρους τινός, τοῦ Μιθριδάτου ὀνομαζομένου, κείμενα. Ἐν
τῷ μεταξὺ τοῦ 1816 καὶ 1828 τὰ ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν εὐρεθέντα συνίσταν-
το εἰς διάφορα κοσμήματα τῶν βραχιόνων, τοῦ λαιμοῦ, κεκοσμημένα μὲ διά-
φορα ἐμβλήματα. Ἀπ' αὐτῆς τῆς ἐποχῆς αἱ ἀνασκαφαί ἐξηκολοῦθουν μετὰ
πλείονος ἐπιστάσις καὶ εἰς μεγαλειτέραν ἔκτασιν, ὥστε τὸ 1831 ἀνεκα-
λύφθη τὸ μεγαλοπρεπὲς καὶ ἀξιοσημεῖον μνημεῖον τοῦ Roal Oda, ὅπερ
ἐστὶν ὄρος τῆς τέφρας, ἐν ᾧ εὐρέθησαν τεχνουργήματα τῆς ἀνωτάτης Ἑλ-
ληνικῆς τέχνης καὶ τοῦ πολιτισμοῦ ἐν τῇ γῇ τῶν Σκυθῶν· τσῦτο τὸ ἀξιοση-
μεῖον μνημεῖον ὠκοδόμηται ἐν σχήματι τετραγώνου μετὰ μεγίστης ἐπι-
στάσις καὶ κατὰ ἀξιοθαύμαστον τρόπον· ἐκ τῆς λαμπρότητος αὐτοῦ, καὶ
κυρίως ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ εὐρεθέντων δηλοῦται ὅτι τὸ μνημεῖον τοῦτο ἀνήκει
εἰς ἀρχαίον τινα βασιλεῖα τοῦ Παντικαπαίου, πόλεως τῆς Ταυρικῆς χερσονή-
σου, κειμένης ἐπὶ τοῦ Κιμμερικοῦ Βοσπόρου, ἀποικίας τῶν Μιλησίων, ἐχού-
σης λιμένα προσφυῇ καὶ οὔσης τὸ πάλαι καθέδρας τῶν ἡγεμόνων ἐνός αὐτόθι
μικροῦ βασιλείου, εἰς τὴν ὁποίαν οἱ Ἕλληνες ἐνήργουν μέγα ἐμπόριον διὰ
τῶν προϊόντων τῆς χώρας.

Ὁ Σκελετὸς αὐτοῦ ὡς καὶ ὁ τῆς Βασιλείσεως εὐρέθησαν ἐν μεταλλίνῳ πε-
ριβλήματι κεκαλυμμένοι, ἐξ' οὗ διαδήματα, ἐνώτια, περιλαίμια καὶ ἄλλα